

BREDASCHIE

Zaterdag

De prijs der Courant is, door het gehele Koninkrijk, franco per post, in 't jaarf 9:00, half-jaar 4:50, kwartaal 2:25.

Alle Inzendingen van Brieven, Advertentien, enz., geschieden aan de Uitgevers dezer, welke haasten men verzoekt op Zegel te stellen.

De GOVERNEER van PROVINCIE NOORD-BRABAND, ontvangen hebbende eene missive van Zijne Excellentie den heere Minister voor den Waterstaat, de Nationale Reukverheid en de Landbouw, d.d. 12 Mei 1819, inhoudende:

Dat het hem van verschillende kanten is gebleken, dat sommige Veehouders in het denkbeeld zijn; als of zij op schadevergoeding uit het fonds van de Landbouw, aanspraak maken, in elk geval, dat zij, na bekomen hebben van een of meer stukken Vee hebben doen doodten, ongeschikt, of zijn alvorens, tot geneezing van hun ziek Vee, eenige middelen beproefd hebben of niet.

Dat dit echter, in zoodanigen ruimen zin nimmer de bedoeling is geweest, en ook niet kan zijn, zonder evengemeld fonds, buiten noodzakelijkheid, bloot te stellen voor uitgaven, die welhaast deszelfs krachten zouden te boven gaan.

Dat reeds bij den rondgaanden brief van 12 Mei 1819, welke de instructie van de Koninklijke Gouvernment erkende Vee-artsen verzeld heeft, is gezegd, dat men geene order tot het doodten van eenig Vee behoorde te geven, dan wanneer uit het schriftelijke rapport van den Vee-arts bleek, dat zoodanig Vee door eene besmettende ziekte ware aangetast, die geene hoop tot geneezing mogt overlaten, voort; dat, in gewone gevallen, de middelen tot herstel zouden moeten aangewend worden, tegelang de kwaal voor geneezing vatbaar mogt worden geoordeeld; tenzij het alleen dan, wanneer eene besmettende ziekte onder het Vee algemeen heerschende te worden, kon te pas komen, om de noodzakelijkheid te maken, zoodra zich bij dezelve eenige kentekenen van eenen plaag mogten vertoonen.

Dat, wanneer dat daar, waar zulks mogelijk is, de eigenaars eerst, voor zover zij niet onvermogen zijn, op eigen kosten, middelen ter geneezing moeten beproeven, en tevens behoort te worden blikken, dat, zoodra men is, alvorens men tot het doodten behoort over te gaan.

Dat, gelijk men hem Minister verzekert heeft, de eigenaars hun ziek Vee (zonder van de ziekte, zoodra deze ontdekt wordt, onverwijld aan het plaatselijk Bestuur kennis te geven, en de hulp van een erkend Vee-arts te verzoeken, en de bedoelde Vee maar eenigzins ongeschikt te worden geoordeeld, eerst, wanneer hetzelfde dreigt te bezwijken, naar het plaatselijk Bestuur, of naar den Vee-arts begeven, ten einde deze een certificaat wegens den toestand van het Vee zoude kunnen afgeven, om daarop de lastgeving tot het afmaken te kunnen verkrijgen.

Dat zulks intusschen is geheel tegen den geest van alle vroeger instructien, en zelfs tegen het doel der instelling van het fonds van den Landbouw; als hetwelk, gelijk onder anderen in de circulaire van het Departement van Binnenlandsche Zaken van 7 September 1816, No. 6 (zie Provinciaal Blad van dat jaar, No. 75), werd opgemerkt, geenszins geweest is, om het evengemeld fonds te doen strekken tot eene kas van algemeene verzekering, uit welke, al het Vee, ziek wordende en stervende, zou moeten vergoed worden.

(Het vervolg en slot in ons volgend nummer.)

N E D E R L A N D E N .

Hoezeer de dag, welke de verjaardagen der Nederlanden in de laatste jaren vermeerderd en wellicht tot een te groot aantal aangegroeid zijn, bleven echter de Militaire Wetenschappen, hier te lande, nog altijd verstoken van een tijdschrift, overeenkomstig derzelver behoeften ingerigt. Het is ons daarom eene aangename taak te berichten, dat dit gemis weldra zal worden aangevuld, en des te meer, daar zulks, door twee onzer stadgenooten, de heere *van Rijnveld*, is ondernomen.

Wij hebben een bijvoegsel op de Nederlandsche Staats-Courant, van den 12ten Mei dezes jaars ontvangen, houdende den inhoud van hetgeen, door *de G. G. G. G.* den Minister van Binnenlandsche Zaken, den 21sten Mei, tot verdediging van de wetten, die ter bestraffing van hoon en laster, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, door de vuist is gezegd geworden. Dit belangrijkste stuk, een der gewichtigste punten der Staatshuishouding met eene belangrijke hand behandeld wordt, beslaat acht kolommen, met een kleine letter gedrukt, is opgemeld bijvoegsel, en valt dien volgens, tot ons leedwezen, veel te verre buiten ons bestek, om door ons te kunnen worden overgenomen. Wij moeten ons derhalve ver-

moegen met onze lezers daarop opmerkzaam te maken, en hun plaats, om te grizen, waar zij het kunnen vinden, haterve minister aandacht tot dezer zake.

— De baron *W. E. L. Rengers*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, is, door *Z. M.*, tot gouverneur der Provincie Groningen benoemd, in plaats van wijlen den baron *G. W. van Imhoff*.

— Door de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn, in hare laatste zittingen van de verleden en van het begin van deze week (zie ons vorig nummer) nog bekrachtigd: de wet, wegens de verandering van de leden der Algemeene Rekenkamer; die, houdende verandering in het tarief der regten van in- uit- en doorvoer, die omtrent de belasting op de koffij, benevens die, omtrent de wijs van heffing der accijnzen op de suiker, den wijn, en het zout; waarmede dan ook hare werkzaamheden zijn geëindigd.

Vóór het begin van de laatste zitting dier kamer had de president van dezelve, graaf de *Thiennes de Lombise*, het ongeluk gehad, van een klein trapje te vallen en zich daardoor zoodanig in het aangezicht te bezeren, dat de baron *Roël*, oud president der zelve kamer, hem in het presidium moest vervangen, en ook dit zelfde doen moest bij de vereenigde zitting der beide kamers, welke gisteren heeft plaats gehad. De Tweede Kamer, die, gisteren zijnde, werd het getal der tegenwoordigen te gering bevonden, om te delibereren; weshalve de afgevaardigden van die kamer der Eerste Kamer, houdende verandering van de door de 2de kamer aangenomen wetten, slechts voor notificatie werden aangenomen. Alle de leden der beide kamers, zich in de vergaderzaal der 2de Kamer, onder voorzitterschap, als gewoone, van den baron *Roël* hebbende vereenigd, deed de Tweede Kamer, van binnenlandsche zaken, door eene commissie ter vergaderzaal binnen geleid zijnde, de navolgende aanspraak:

„ Edel Mogende Heeren!
„ Op 's Konings bevel heb ik mij heden in het midden dezer vergadering begeven, ten einde alhier tegenwoordige zitting te sluiten. Gekenmerkt door uitgebreide werkzaamheden en niet zelden door verschil van gevoelens, is zij bekrond geworden door de gelukkigste overeenstemming tusschen den Troon en de Staten-Generaal, de voorzitters des volks, wegens die zaken, welke van het grootste belang waren. Door de aanneming der wetten, welke de uitgaven van den Staat en de middelen tot bestrijding van dezelve over het tienjarig tijdvak bepalen, hebben U Edel Mogenden eenen vasten grondslag tot vermindering van het getal der leden van de Algemeene Rekenkamer heeft eene bezparing verwezenlijkt, door Ulieden zelve vroeger aangeduid en die tot andere verbeteringen den weg opent. Het Amortisatie-Syndicaat is door U Edel Mogenden in staat gesteld, om deszelfs tegenwoordige lasten te verminderen, en alzoo hebben dezelve de verlichting van die des volks voorbereid. De wettelijke bepalingen, welke de middelen slagen volmaken der regterlijke organisatie en een wettelijk strafvordering, hetwelk beschermende is voor de burgerlijke vrijheid, zijn door U Edel Mogenden aangenomen, en alzoo hebben dezelve het oogenblik bespoedigd, waarop eene aan de wetgeving door vast aan te stellen regters zal worden toegevoegd. Het handhaving van de vrijheid der drukpers, hebben U Edel Mogenden zich met 's Lands Regering vereenigd tot bevestiging van den hoon en laster, welker onreine verbindtenis der wetten wettig middel tot uitbreiding van kennis en voortgang, en verlichting ontaardt en verlaagt. Deze uitkomsten, Edel Mogende Heeren! zijn gunstig voor het tegenwoordige, geruststellend voor het toekomstige. Zij zullen den hand, die den Vorst en het Nederlandsche volk voor altoos aan elkander verbindt, nog vaster snoeren. De gezonde denkwijze, welke, bij al het woelen der hartstogten, onder regtschapen en ver-

gezag, als ook tegen de ambtenaren, die eerlijkheid gendag
 mochten bezitten om hun ontslag te nemen, ten einde niet uit
 te voeren, alle zoodanige bevelen, als zij strijdig met de wetten
 de redelijkheid zouden achten.
 Het welk volstrekt ONWAAR is. — Waarheid is het, dat de
 2e Kamer der Staten-Generaal de twee navolgende vragen ter be-
 antwoording aan hare afdelingen heeft voorgesteld.

2de Vraag. Valt de weerstand van een burger tegen onwet-
 tige daden van een agent der openbare magt in de termen van
 misdrijf. (art. 149.)

3de Bijgevoegde vraag. Kan als misdrijf beschouwd worden
 het nederleggen zijns amts door een openbaar ambtspaar, om
 zich te onttrekken aan de uitvoering van bevelen, welke hij met
 de wetten strijdig oordeelt te zijn. (art. 471.)

Doch, in de beide, bij die vragen aangehaalde artikelen, zal men
 te vergeefs strafbepalingen zoeken, zoo wel tegen de misdrijven,
 in die vragen omschreven, als tegen die, welke de heer van Sons-
 beek vermeldt. Want het verdient opmerking, dat de het uit-
 spreken van de wetten, van den 10den Oct. 1828, welke, in
 de Wetten, Lijst, x. p. 33 geplaatst, aanleiding tot de aangehaalde
 plaats in het werk van v. S. schijnt te hebben gegeven, de woor-
 den agent der openbare magt (*agent de la force publique*) ver-
 anderd zijn in het openbaar gezag (*pouvoir*); een niet onver-
 schillige verandering, welker doel zij liefst niet willen onderzoeken.

Evennia als beide bovenaangehaalde strafbepalingen in het ont-
 werp, werden gevonden, is het waarheid, dat de leden der S. S.
 G. G. over de voorgeselde vragen zoo zouden hebben gestemd als
 de heer van Sonsbeek vermeldt. Het gevolg der aangehaalde plaats ons verhaalt,
 zegt hij, het verdient geene mindere opmerking, dat,
 bij de opening der gevoelens van de Staten-Generaal, zich niet
 minder dan 54 leden tegen en slechts 10 voor de 1ste bepaling,
 en slechts 3 stemmen voor de 2de bepaling, en 41 stemmen
 daartegen verklaard hebben. Wanneer men de processen ver-
 haalt der sectien nagaat ziet men, dat de leden, die eenstemmig
 hebben begrepen, dat de artikelen in het ontwerp geene aanleiding
 gaven tot de voorgeselde vragen, en dat men die punten in het
 wetboek lieft onaangeroerd behoorden te laten.

Doch dit is niet alles, om den lezer te doen zien met hoe veel
 moeite men het aangekondigde werk moet lezen; dewijl de
 heer van Sonsbeek schroomt, de regering; na en dan, zoo als men
 neemt, een veeg uit de pan te geven, ook dan, wanneer de
 waarheid der daadzaken, welke hij meent te moeten gissen, niet be-
 hoorlijk door hem onderzocht is.

MARKT-PRIJZEN

DER SPAD BREDA,
 van den 4 Junij 1830.

	Gl.	Cl.
Het Nederl. Madde Tarwe.	f 7,	59
Het dito dito Rogge.	5,	01
Het dito dito Boekweit.	5,	16
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.	0,	13
Een licht Tarwe-brood, van een pond Nederl.	0,	20
Een grof brood, van 5 pond Nederl.	0,	26
Een dito van boekweit-meel.	0,	26 1/2
Een dito van boekweit-meel.	0,	19
Een dito van boekweit-meel.	0,	15
Zand aardappelen (Van of Middel).	0,	05
Het 100 Eiken Telhout.	0,	20

ADVERTENTIEN.

Het overleed alhier, in den bloeyenden leeftijd van juist
 26 jaren, mijn geliefde jongste zoon **BENJAMIN J. A.**
SCHRIJVERS, in leven student aan de Hooge
 School te Utrecht. Langdurig was zijn lijden, maar kwam een zoo
 ik verhoop, zal, zijn overgang in de eeuwigheid. De hoop des
 wedergeens zal ons doen trachten, den Heere te wijgen, hoe be-
 voelig hij was, hoe slag ook moge treffen.
 Breda den 10 Junij 1830.

CORNELIA KRAEFT
 weduwe **HERMANUS SCHRIJVERS**
 Opgedrukt en uitgegeven van den overledene, zal er geen
 naderlijke rouw gedrukt worden.

VEETE BEESTEN-MARKT,

aan den Oud-Gastel, te Breda, op den 21sten Septem-
 ber 1830.

Het Gemeente Bestuur van Oud-Gastel, Canton Ou-

denbosch, Provincie Noord-Brabant, als daartoe bij deszelfs
 Zijn Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, den 5 Mei 1830 N. 68 genootigd. Heeft bepaald; dat de **VEETE-
 BEESTEN-MARKT**, binnen deze Gemeente, welke
 invalt op den 1den November, van nu en voortaan Jaarlijks zal
 plaats hebben op den **3den Dingsdag der maand September**,
 en alzoo voor de eerstemaal zal plaats hebben op den 21 Septem-
 ber 1830.

De voordeelig bekende voorjaars **VEETE-
 BEESTEN-MARKT** binnen deze gemeente, en het thans, in belang van Veehouder en
 Koopman, zoo veel vervroegd tijdvak der najaars **VEETE-
 BEESTEN-MARKT**, kan tot genoezame waarborg voor het goed gevolg
 derzelve verstreken.

Oud-Gastel, den 25 Mei 1830.
 Het Gemeente Bestuur voornoemd,
J. C. A. DE BIE,
 Ter Ordonnantie van hetzelfde,
U. J. HEBERMA VAN VOSS,

Het Kunstminnend publiek wordt bekend gemaakt, dat de ge-
 annonceerde **TONEELVOORSTELLINGEN**
 geen voortgang zullen hebben, aangezien de **LEIDENDEN
 DIRECTEUR XIMÉNES**, door tusschenkom-
 mende omstandigheden, gedurende deze kermis, niet zal ar-
 riveren.

Men verlangt ten spoedigste **EEN HUIS**, geschikt
 voor eenen **WINKEL**, voorzien van ten minste twee
 Beneden Kamers en verder behoorlijke gemakken.
 Opgave bij de Uitgevers dezer.

J. C. CAIRE,

Koopman in **VERMIDELINGEN LAKEENS**, heeft
 der eer het geëerd publiek te berichten, dat het ge-
 bief is aangekomen, met een schoon, en goed
LAKEENS, tegen een zeer gematigd prijs.
 zijn kraam tegen over de Vleschhal.

KRIEGSKUNDIG TIJDSCHRIFT.

Bij **W. G. J. VAN DER BREDA**, is ter pers: het prospectus van
 een Tijdschrift voor Wetenschappen en Letterkunde, getiteld
PALLAS, uit te geven door **J. C. VAN DER BREDA**,
 Ingenieur, fungerend Kapitein der Militaire Akademie en Dr. J. C. van
 der Rijdende Artillerie en Adjudant van den Kolonel Inspec-
 teur **MAST**.

Nog is bij bovengemelden van de pers gekomen en alomt
 verkrijgbaar gesteld: het **STOOMWERKTUIG** door **WIL-
 LIEM VAN HOUTEN, Jr.**

Waarin men niet alleen dit belangrijk werktuig, van de oorsprong,
 voortgang, de onderscheiden opvolgende veranderingen,
 samenstelling en werking in **FABRIKEN, BOOTEN,
 BOORDSPULLEN**, en in de verwerking van de Stoom-
 werking, de samenstelling der Barometer, de Hevel de Wijn-
 koopers, proefpomp, en de Blaasbalg. Het drijfvermogen der on-
 derscheidene ligehamen, vooral van schepen van ijzer en **Reddings-
 Booten**, ook eene beschrijving van het Stoomwerktuig waarmede de
 Koninklijke Militaire Akademie te Breda verward zal worden, en
 nevens een onderzoek over de nuttigheid van het Stoomwerktuig
 en een algemeen overzicht van de onderscheiden veranderingen
 die nuverheid in de Nederlanden, en zoo als men de veranderingen
 zanden, en de veranderingen, welke opgemerkt door twee
 ligehamen, en de veranderingen, welke opgemerkt door twee
 ligehamen, en de veranderingen, welke opgemerkt door twee

Bij bovengemelden is tevens verkrijgbaar:

NIEUW BURGERSKEUKENBOEK, be-
 zende meer dan 500 voorschriften tot gereedmaking van
 Vleesch, Visch, Groenten, Gebakken, Konfjturen, Malt, enz.,
 enz., zoo als die algemeen, in ons land, in de verwerking
 bereid worden, derde druk.

Nog is bij bovengemelden tevens verkrijgbaar:
 De Luitenant Generaal Baron **K. R. A. VAN DER BREDA**, voor het
 Hoog Militair Gerechtshof beschreven en uitgegeven. Prijs f 2.50.